

Roodbont leeft op

KI-jaar 2003: DHZ-aandeel stabiliseert op ruim de rtig procent

De meest opvallende ontwikkelingen in het KI-jaar 2002-2003: het gebruik van roodbont neemt toe en de groei is eruit bij DHZ-KI. Een analyse van een jaar waarin Himster Grandprix de leiding nam, Design nipt van Jocko won en Stadel bij roodbont zegevierde.

De dalende trend van het aantal eerste inseminaties heeft zich in het KI-jaar 2002-2003 doorgezet. Het voorlopige aantal eerste inseminaties komt uit op 1.382.101 (zie tabel 1). Dat levert een teruggang op van ruim 3,5 procent. Definitief zijn die cijfers nog niet. De officiële aantallen komen na verwerking van de nagekomen inseminaties – vooral van doe-het-zelvers – nog iets hoger uit. Vorig jaar ging het om ruim veertigduizend nagekomen eerste inseminaties. Blijft dat aantal dit jaar gelijk, dan zal de uiteindelijke daling ongeveer één procent bedragen. De afname lijkt daarmee iets af te zwakken, want in 2002 kwam de daling van het aantal eerste inseminaties uit op ruim twee procent.

Tot de marktpartijen die inleveren horen CR Delta (-6%), KI Kampen (-13%) en Ingenieursbureau Heemskerk (-3%). CR Delta blijft wel veruit de grootste dienstverlener op het gebied van insemineren

met 86 procent van het totale marktaandeel. In het Noorden daalt het aandeel van CR Delta het hardst. Een deel van dat verlies zal veroorzaakt zijn door Alta die zijn bijdrage flink zag stijgen: van 89.236 naar voorlopig 100.208 eerste inseminaties. Bij het totaal van Alta horen niet alleen de inseminaties van zusteronderneming Tellus, maar ook van zelfstandige inseminatieclubs als bijvoorbeeld Ferti Plus. Onder overige KI's schaarnt NRS een aantal inseminatiediensten die hun totalen niet herkenbaar gepubliceerd willen hebben.

Inseminatoren krijgen niet alleen concurrentie van collega's van andere inseminatieclubs, ook het aantal veehouders dat zelf de koeien insemineert nam de laatste jaren flink toe. De groei lijkt er nu uit; dit jaar stabiliseert het aandeel DHZ-KI zich. In 2002 bedroeg het aandeel 33,6 procent, in 2003 komt het voorlopig uit op 33,7 procent. Ter vergelijking: tien

jaar geleden bedroeg het aandeel DHZ-KI nog slechts acht procent (zie figuur 1).

Voorsprong Montbéliarde

De jaarstatistieken van 2003 tonen de revival van de roodbontstieren aan. Die opleving kondigde zich in 2002 al aan. Na jaren in een neerwaartse spiraal te hebben gezeten, boekte roodbont toen een miniem plusje van 0,1 procent. De winst neemt dit jaar meer serieuze vormen aan. Het aandeel roodbont bedraagt voorlopig 18,6 procent, een toename van 1,2 procent. Zelfs in absolute zin stijgt het aantal inseminaties met roodbont: van 242.665 naar 256.850 eerste inseminaties. Met een krimpemde inseminatiemarkt is dat op z'n minst opmerkelijk.

De groei van roodbont gaat ten koste van het aandeel zwartbont. Dat beweegt zich in een neergaande lijn. Jarenlang schommelde het aandeel zwartbont rond de zeventig procent; in 2003 registreert NRS een percentage van 67,7.

Aan de winnende hand zijn ook de Belgische witblauwen. Steeds meer veehouders kiezen ervoor het onderreind van de veestapel te insemineren met een vleestier, meestal van het Belgisch-witblauwras. Die inzet resulteert in een winst van 1,2 procent.

Van de gekleurde rassen neemt het

Grandprix volgt Cello op

Jocko nipt verslagen door Design

Montbéliarderas een voorsprong op Jersey en Brown Swiss. De Montbéliardestieren noteren bijna 6500 eerste inseminaties, tweeduizend meer dan de geregistreerde aantallen van Jersey en Brown Swiss.

Nek-aan-nekrace

Zwartbont heeft een nieuwe winnaar van het KI-klassement. Twee jaar achtereen schreef Downalane Cello de winst op zijn naam; nu moet hij genoegen nemen met een vierde plaats. Zijn opvolger heet Himster Grandprix. De Friese Lord Lilyzoon nam in het eerste tussenklassement na drie maanden al de leiding en stond die vervolgens niet meer af. Ook de nummer twee en drie van vorig jaar tuidelen uit de top. Etazon Slogan zakt

naar plek twaalf, Melchior komt uit op de negende plaats. Het zoon-vaderduo Laurenzo en Eastland Cash heeft de vrijgekomen plaatsen in de topdrie ingenomen. Met dank aan zijn status als actiestier schreef veteraan Cash het afgelopen KI-jaar ruim 36.000 eerste inseminaties op zijn naam. Dat blijft bijzonder veel voor een stier waarvan al meer dan 80.000 dochters aan de melk zijn.

De eerste vererfer die niet afkomstig is uit het fokprogramma van CR Delta VRV staat op plaats achttien. De Crob Bingo scoort met 10.885 eerste inseminaties het hoogste van de Alta-stieren, gevolgd door Holim Cassa (5935) en Kievest Welper (5207). Rembrandt blijkt bij KI Samen de populairste vererfer te zijn met 9940 eerste inseminaties. De kans is klein dat de Ronaldzoon volgend jaar nog in de statistieken voorkomt. Hij is onlangs afgevoerd en van hem rest weinig sperma. Uit de stallen van KI Kampen komt familiegenoot Fitlist. Hij debuteerde in mei 2003, maar staat nu al op 5283 eerste inseminaties.

In het zwartbontimportsegment bleef de race om het leiderschap tot het eind toe spannend. Na negen maanden van het KI-jaar was het verschil tussen Jocko Besne en Dixellen Design nog slechts een kleine duizend eerste inseminaties; met de maanden juni, juli en augustus erbij liep het zelfs terug tot minder dan 200, in het voordeel van Design. Wie uiteindelijk de winnaar werd van de nek-aan-nekrace? Ondanks de snelle opmars van K&L-vererfer Jocko Besne verzekerde Design zich opnieuw van de koppositie, dit jaar met 7047 eerste inseminaties. De Canadese gehaltevererfer schrijft daarmee voor de vijfde keer in zijn carrière de winst in het importklassement op naam. Zijn landgenoot Canyon-Breeze Allen verovert evenals vorig jaar de bronzen positie, terwijl Comestar Lee met een tiende plek de derde stier in de toptien is voor importeur Semex. Alta's paradepaardje Dixie-Lee Aaron bekleedt positie nummer vier. Twee plaatsen lager staat de eveneens door Alta vermarktte Art-Acres Patron Spock, die vorig jaar op nummer twee stond. GGI herovert een plek in de toptien met Designzoon Derby, terwijl Jesther van Genes Diffusion zich handhaaft in de top. Ingenieursbureau Heemskerk boekt succes met de stieren Zidane en Ridge-Star Justy. Marpar Jabot Betty Bruce is de populairste vererfer van CRI, Progetto krijgt die eer bij Veecom.

organisatie	eerste ins. 2002	eerste ins. 2003*
CR Delta regio Noord	446.350	414.110
CR Delta regio Oost	395.608	377.318
CR Delta regio Zuid-West	418.849	398.775
CR Delta totaal	1.260.807	1.190.203
KI Samen	52.275	53.472
Ned. Ver. KI Kampen	22.332	19.340
Ing. Bureau Heemskerk	3.417	3.303
KI De Toekomst	1.293	1.433
Return Rex	529	387
Propos	3.870	4.890
Alta	89.236	100.208
overige KI's	—	8.865
totaal	1.433.759	1.382.101

Tabel 1 – Eerste inseminaties per KI-organisatie (* = voorlopige cijfers)

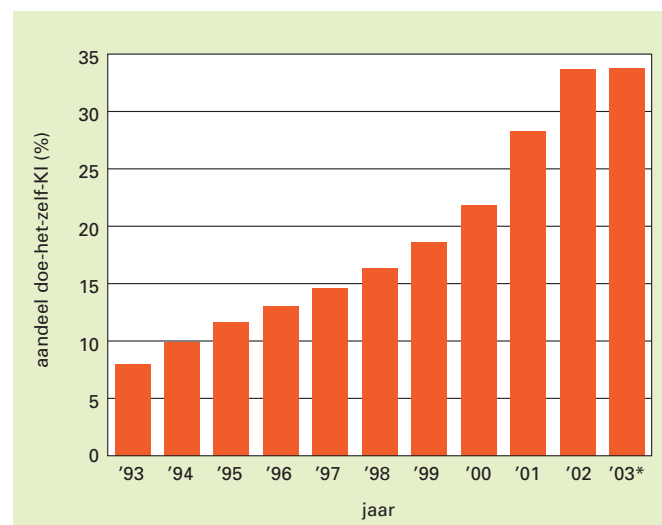
ras	'00	'01	'02	'03*
zwartbont HF	69,8	70,4	69,8	67,7
zwartbont FH	0,3	0,3	0,3	0,2
roodbont	17,6	17,3	17,4	18,6
MRIJ	3,4	2,8	2,7	2,5
Montbéliarde	0,5	0,4	0,4	0,5
Jersey	0,4	0,4	0,4	0,3
Brown Swiss	0,1	0,2	0,3	0,3
Belgische witblauwen	6,2	6,2	7,1	8,3
Piemontese	1,1	0,7	0,5	0,4
Blonde d'Aquitaine	0,5	0,4	0,3	0,3
verbeterd roodbont	0,4	0,4	0,4	0,4

Tabel 2 – Gebruik stieren, uitgedrukt in percentage en gerangschikt per ras (* = voorlopige cijfers)

Klasse apart

Voor de derde keer op rij bezet Stadel de nummer-één-positie in het roodbontklassement. Of de inmiddels afgevoerde Stollbergzoon ook volgend jaar zal winnen is twijfelachtig. Kian lijkt op voorhand ook een goede kans te maken. De Andrieszoon komt dit jaar uit op bijna 35.000 eerste inseminaties. Vorig jaar zou datzelfde aantal genoeg zijn geweest voor de koppositie. De voorsprong van Stadel en Kian op de rest van het klassement is groot. Nummer drie Jerom bevindt zich op meer dan 20.000 eerste inseminaties achterstand. Behalve Kian debuteren Jubelzoon Match 2 en Tulipzoon Jusaba Lex in de toptien. De Duitse Factorzoon Faber vormt een klasse apart bij de buitenlandse roodbontstieren. Ook vorig jaar bekleedde hij de toptien, maar zijn gebruik groeide nog: van 6140 naar 8675 eerste inseminaties.

Figuur 1 – Aandeel DHZ-inseminaties (* = voorlopige cijfers)

Stadel voor derde jaar op nummer één

Marietje's Manuel lost Doris 249 af

Faber klasse apart bij roodbont import

Heracles wint opnieuw

Het MRIJ-peloton kreeg een nieuwe aanvoerder in Marietje's Manuel. Hij wordt op de hielen gezeten door Albert J, de enige die ook vorig jaar een plek in de topvijf verdiende.

De witblauwen beheersen de lijst met meestgebruikte vleesveestieren. In de toptien, aangevoerd door Heracles, staan louter witblauwstieren.

Inge van Drie

Tabel 3 – Eerste inseminaties per stier (1 september 2002–31 augustus 2003)

naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.
zwartbont		roodbont	
Himster Grandprix	65.727	Regancrest Juror Bond	1.770
Laurenzo 2	57.688	Eastview NBO Revenue Mattie	1.711
Eastland Cash	36.292	Startmore Rudolph	1.618
Downalane Cello	31.186	Rodenburg Emory Newton	1.475
Noorder Dustin	24.767	Granduc Tribute RF	1.374
Hunter	22.326	Antea Gigh Norik	1.372
VAH Wonderboy	17.617		
Swamo Jewel	17.534	roodbont	
Melchior	15.848	Stadel	37.768
Delta Chrissy	13.596	Kian	34.505
Giessenhof Cashflow	13.291	Jerom	12.509
Etazon Slogan	12.277	Beautiful	12.030
Eemvelder Osmond CV	12.080	Match 2	7.500
Barnkamper Donjuan	12.001	Subliem Tulip	6.946
Silverpost Sinatra	11.875	Midwolder George	6.673
Etazon Saratoga	11.794	Creyhorst Clor 2	5.826
Newhouse Spiceman CV	11.087	Batenburg F Daan	5.208
De Crob Bingo	10.885	Jusaba Lex	4.831
Etazon Lord Lily CV	10.509	Koerier 114	4.553
Looking Major	10.252	Cassius	4.323
Flevozon Lux Timer	10.013	Broeklander Kibo	3.577
Rembrandt	9.940	CBU Ferdinand	3.459
Rocker CV	9.923	Lima	2.247
Delta Amarillo	8.439	Marijke 8 Andries	1.964
Archibald	8.265	Almere Pericles	1.949
Veneriete Willis	7.777	Delta Lucky Sugar	1.921
Geremjo	6.746	Topindex Redford	1.560
Lightning RF	6.460	Möhoeve Trademark	1.370
Holim Cassa	5.935	Jackpot	1.329
Proud	5.910	Millennium	1.256
Fitlist	5.283		
Kievest Welper	5.207	MRIJ	
Lord Bailey	5.156	Marietje's Manuel	4.045
Hidden Future	4.869	Albert J	3.402
		Manuel 253	2.569
zwartbont import		Meldoer	2.211
Dixellen Design	7.047	August 313	2.183
Jocko Besne	6.861		
Canyon-Breeze Allen	5.890	roodbont import	
Dixie-Lee Aaron	5.275	Faber	8.675
Derby	4.736	Origin	1.257
Art-Acres Patron Spock	4.550	Ibidem (Montbéliarde)	1.235
Zidane	3.547	Finn	959
Ridge-Star Justy	3.425	Kollo	925
Jesther CV	3.169		
Comestar Lee	3.002	vleesstieren	
Letreil Es	2.980	Heracles 2 v.d. Schepengr. (BWB)	14.435
Willsona Northern	2.518	Emu de Somme (BWB)	12.524
Marpar Jabot Betty Bruce	2.490	Eclair du Pre Rosine (BWB)	11.572
Comestar Leader	2.421	Coquin Helene (BWB)	8.835
Nietcove	2.365	Campagnard de St. Fontaine (BWB)	8.276
Roylane Jordan	2.357	Percer v. Ritabo (BWB)	6.802
Brivio Gap Prelude Progetto	2.268	Historien d'Au Chene (BWB)	5.080
Willsona Stardel	1.987	Fatboy (BWB)	4.459
Boss Iron	1.961	Sphinx de Moulard (BWB)	4.421
Valbas Arpagone	1.839	Uranus 8309 Grigeoule (BWB)	4.137
		Jan van Hinrihoeve (BWB)	3.122